

Dissident moet vooraf ruimte bedingen

Na het vertrek van Zihni Özdil bij GroenLinks laaide de discussie over politieke vrijbuiters op. Die zijn echter door het politieke stelsel gebonden.

Leeuwarder Courant 7 juni 2019

JOHN JANSEN VAN GALEN

In de kwestie-Özdil gaat de algemene sympathie uit naar het 'slachtoffer', terwijl de hypocriete verklaringen van de 'dader', GroenLinks-fractievoorzitter Jesse Klaver, terecht worden gehekeld. Maar daaraan wordt doorgaans een verlangen gekoppeld naar meer onafhankelijke Kamerleden met 'een eigen geluid'.

Er moet, valt alom te lezen, in ons parlement weer ruimte zijn voor vrijdenkers en vrijbuiters, volksvertegenwoordigers die frank en vrij zeggen wat ze op hun lever hebben, zonder over hun schouder te hoeven kijken naar wat hun fractievoorzitter daarvan vindt. Maar hoezo: weer? Wanneer was dat dan zo?

Ja, vroeger, lang geleden, had je in de PvdA-fractie enkele 'atoompacifisten' zoals Fedde Schurer die inzake atoombewapening (maar dan ook uitdrukkelijk op dat punt) de afwijkende stem van hun geweten mochten volgen. En je had een eigenzinnige sociaaldemocraat als Johan Scheps die in zijn eentje mocht blijven vechten voor eigen onafhan-

uit de sloffen om hen op andere gedachten te brengen.

Het slot van het liedje was dat hij in zijn rede in de Kamer gewag zou maken van hun bezwaren, maar zonder hun namen te noemen. Die wilden ze in *Het Parool* publiceren en ook dat wist hij te voorkomen.

Volgens oud-VVD-fractieleider Hans Wiegel mocht in zijn tijd ieder fractielid een afwijkend standpunt verkondigen, mits hij/zij dit vooraf aan hem kenbaar had gemaakt. Dat is precies wat Özdil verzuimde, en dat is laakbaar. Maar ik had Wiegel weleens willen zien als dat dwarse fractielid wilde afwijken inzake een punt waarop elke stem telde. Dan treedt onvermijdelijk de veel gesmaade fractiediscipline in werking.

Het is al ruim een eeuw geleden dat we werkelijk onafhankelijke Kamerleden hadden. Dat was voordat het stelsel van evenredige vertegenwoordiging werd ingevoerd. In een districtenstelsel heeft iedere volksvertegenwoordiger zijn eigen machtsbasis, namelijk zijn eigen electoraat in zijn eigen kiesdistrict.

Maar bij evenredige vertegenwoordiging komt de overgrote

kwam met Jesse Klaver? De kiezers van GroenLinks stemden niet op Özdil, maar op Klaver, zij vormen diens electoraat en zijn machtsbasis.

Door de versplintering van de laatste decennia is de ruimte voor dissidenten allengs kleiner geworden. Coalities voor steun aan het regeringsbeleid moeten moeizaam bijeen gesprokkeld worden en dan telt elke stem. De volksvertegenwoordiger die wil afwijken van de partijlijn doet er goed aan die ruimte van tevoren, bij de kandidaatstelling, te bedingen, en dan gaat het doorgaans om gewetenskwesties als euthanasie en donorregistratie. Ik kan mij niet voorstellen dat het leningstelsel voor studenten een gewetenszaak is.

Politieke vrijbuiters kunnen hun vaandel alleen volgens bepaalde spelregels laten wapperen, anders mochten we de evenredige vertegenwoordiging afschaffen. In een districtenstelsel kan elke volksvertegenwoordiger naar hartenlust zijn eigen geluid laten horen, maar blijft veelal de helft van de kiezers betuurd, want niet vertegenwoordigd achter.

kelijke staten voor de Molukkers en de Papoea's.

De fractieleiders gunden zulke dwarsliggers de ruimte en konden dat des te gemakkelijker doen omdat coalities nooit van één stem afhankelijk waren. Voor de rest was het ook toen koekoek één zang.

Maar toen het kabinet-Drees in 1948 overging tot de tweede politio-
nele (of militaire) actie in Indonesië waren er bij de PvdA zes tegenstanders en fractievoorzitter Van der Goes van Naters liep zich het vuur

meerderheid van de Kamerleden, zoals Hans van Mierlo ooit zei, het parlement in 'achter de brede rug van hun lijsttrekker'. Wie kende Zihni Özdiil, voordat hij in botsing

Schurer mocht lang geleden de stem van zijn geweten volgen

Ons huidige systeem bundelt de politieke voorkeuren van de burgers in verkiezingsprogramma's die belichaamd worden door de lijsttrekkers en dat marcheert al heel lang redelijk.

Er is inderdaad behoefte aan meer discussie binnen partijen over het te voeren beleid, maar ook als die zou herleven zal het uiten van afwijkende geluiden aan grenzen gebonden blijven.

John Jansen van Galen is journalist en publicist.

Jesse Klaver (GroenLinks) neemt afscheid van Zihni Özdiil in de Tweede Kamer. FOTO ANP/BART MAAT

Reageren op het nieuws? ingezonden@lc.nl

In dit artikel wordt beschreven, hoe dictatoriaal en terroriserend de fractie discipline feitelijk is. Dit is niet alleen voor GroenLinks, maar voor alle partijen.

De zittende Kamerleden zijn dus niet vrij, om hun persoonlijke mening en overtuiging te uiten.

Zij kunnen niet het Volk vertegenwoordigen, omdat de partijen hen dat verbieden.

Wie dit gebod negeert, vliegt er onverbiddelijk uit.

Zie: [Bibliotheek](#), **Krantenartikel, Er zijn geen vrije volksvertegenwoordigers meer.**

Dit onderstreept nog eens, dat er in werkelijkheid geen sprake meer is van Democratie, zoals Thorbecke het bedoelde (Democratie = regering door het Volk, via betrouwbare volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer).

De foto toont de menselijke verhoudingen: het schandelijke machtsmisbruik, de machteloze onderdanigheid, de schijnheiligheid en het onwaarachtig toneelspel druipt ervan af.

Dit toont nog maar eens, hoezeer de partij een achterhaald vehikel van de democratie is geworden en hoe nodig het is, dat het huidige parlementaire stelsel wordt vervangen.

Zie: [Bibliotheek](#), **Partij is achterhaald vehikel democratie.**

Het **Nieuw Nederlands Kiesstelsel ++** kan al deze problemen oplossen.